

DIEGO PUGA

Doctor en Economia i expert en geografia econòmica

«NO ESTEM FENT EL QUE CAL PER SUPERAR LA CRISI»

Diego Puga és investigador al centre de l'Institut Madrileny d'Estudis Avançats (IMDEA) de Ciències Socials. Doctor en Economia per la London School of Economics, ha estat professor en aquesta prestigiosa escola, en la Universitat de Toronto i en la Pompeu Fabra de Barcelona. Actualment, tot i ser molt jove, és un dels especialistes més reputats en economia urbana, comerç internacional i, particularment, en geografia econòmica. El 2009 va ser un dels economistes que van firmar l'anomenat *Manifest dels 100*, en el qual es proposava l'elaboració d'un únic contracte de treball com una de les mesures necessàries per a la reactivació laboral espanyola. Diego Puga ens ofereix la seua visió de l'actual crisi econòmica, i en especial del cas espanyol, en la següent entrevista.

Com analitza el desenvolupament de la crisi a Europa i en el món i els efectes que ha tingut sobre les economies urbanes i regionals?

La situació és difícil i no estem fent el que cal per millorar-la. I, no obstant això, pense que és possible construir un consens ampli sobre mesures que contribuirien a un desenvolupament favorable. De fet, molts dels principals economistes del país, d'ideologies molt dispars, fa uns quants anys que proposen un programa comú de reformes estructurals.

Quines serien aquestes mesures que podrien contribuir a un desenvolupament favorable?

En primer lloc, caldria posar fi a la dualitat del mercat laboral mitjançant un contracte únic amb indemnització per acomiadament creixent en el temps. És necessari oferir als joves perspectives millors que la successió de contractes temporals intercalats per períodes de desocupació en què estan atrapats ara mateix. També caldria adaptar la negociació entre treballadors i empresaris i afrontar una reforma realista del sistema de pensions que establezca un marc estable i sostenible. D'altra banda, seria necessari introduir criteris d'anàlisi cost-benefici en les inversions en infraestructures, de manera que invertim els diners més racionalment. I finalment, hem de millorar l'educació, en especial la formació professional.

«PARLAR DELS MERCATS COM SI ES TRACTARA DE CRIATURES DIABÒLIQUES QUE JUGUEN AMB NOSALTRES PER CAPRITX O ANIMADVERSIÓ CREA LA FALSA IMPRESSIÓ QUE NO PODEM FER RES PER MILLORAR LA SITUACIÓ»

Creu en la teoria de l'hostilitat dels mercats cap a l'euro, o tot el que està ocorrent són merescuts ajustos a excessos del passat?

És cert que el simple fet que s'estenga una percepció entre els inversors que Espanya no podrà pagar el seu deute pot elevar el cost del finançament fins al punt que la profecia condueca al seu propi acompliment. Però parlar dels mercats com si es tractara de criatures diabòliques que juguen amb nosaltres per capritx o animadversió crea la falsa impressió que no podem fer res per millorar la situació. I sí que podem fer molt.

Què opina de l'últim pla de rescat que s'ha plantejat per a Irlanda?

És tremendament injust i ineficaç. Injust perquè fa que els contribuents paguen per les apostes equivocades d'inversors que es veuen lliures de carregar amb el cost. I ineficaç perquè acosta el país a una contracció que li dificultarà encara més eixir de la crisi. Alguns bancs poden fallar sense que caiguem en el caos. L'opció més raonable és reestructurar el deute de les entitats financeres, garantint els depòsits, però fent que el cost no recaiga només sobre els contribuents sinó, de manera important, sobre els creditors, els que han de suportar el cost de les apostes equivocades que van fer.

Té futur la indústria a Espanya?

Sí, però la indústria espanyola del futur és necessàriament molt diferent de la indústria del passat. Ha de ser una indústria que ven basant-se en la innovació i el disseny, no en la mà d'obra barata. Alemanya o el Nord d'Itàlia tenen costos salarials més alts que Espanya, i no obstant això tenen indústries exportadores de gran èxit. Les principals empreses del nostre país, incloses algunes d'industrials, són tan productives com les que més. Però encara continuen sent poques en relació a altres països. Aconseguir que les més innovadores d'entre les petites i mitjanes empreses espanyoles puguin créixer i exportar és clau per a millorar la nostra competitivitat.

En la regió valenciana fa temps que la indústria va iniciar la deslocalització i en aquests moments no més ocupa el 12,7% del PIB (2009) i l'agricultura encara molt menys, no seria més adequat apostar bàsicament pels serveis, especialment el turisme i els transports?

La indústria i l'agricultura perden pes gradualment en totes les economies desenvolupades. Però, encara que València tinga un entorn particularment atractiu per al turisme, no significa que no hi haja fonaments que permeten desenvolupar moltes activitats més. Per exemple, hi ha una concentració important d'empreses de programari a València que han trobat un mercat oferint productes millor acabats des d'un primer moment tot i comptar amb majors costos salarials. Les fallades resulten cada vegada més costoses a les empreses i la qualitat és una eina efectiva per competir amb empreses ubicades en llocs amb salaris més baixos.

Quina és la geografia de la innovació al nostre país i dins de les nostres ciutats i com pot actuar-hi?

Com en quasi tots els països, a Espanya la innovació es concentra en les majors ciutats. El que sorprèn d'Espanya no és tant la geografia de la innovació com el fet que, en termes generals, no haja aconseguit un major nivell. És cert que hi ha hagut una millora substancial quant a quantitat i qualitat, però continuem molt per sota del que caldria esperar. La tremenda concentració del crèdit en la promoció immobiliària durant aquests últims anys no ha ajudat a fer que projectes arriscats però innovadors i potencialment reeixits trobaren el finançament necessari.

Està d'acord amb els actuals vincles de la universitat amb el món de l'empresa a Espanya?

La investigació puntera és fonamental per a poder formar estudiants en la frontera del coneixement. Però no hem de caure en la temptació d'orientar la investigació universitària cap a la utilitat immediata per a les empreses. La major part de les grans innovacions sorgeixen de la investigació bàsica, i ben sovint triguen a descobrir-se quina és la verdadera utilitat i les aplicacions pràctiques potencials que té.

Hi ha prou incentius a Espanya per a atraure, o almenys conservar, al seu capital humà?

Moltes vegades femem excel·lents professionals, a un cost social i personal elevat, per a perdre'ls quasi immediatament per culpa de l'estructura del nostre mercat laboral, desanimats per

l'elevada temporalitat i falta de perspectives professionals clares. Tenir professionals que completen la seua formació en l'estranger és útil, però sempre que eventualment puguem recuperar-ne un nombre significatiu per al país.

Com es pot potenciar la concentració de capital humà, per exemple, en una ciutat com València?

La qualitat de l'educació, des de preescolar fins a la universitat, i la qualitat de vida local són les bases per a acumular capital humà i atraure'l o conservar-lo. A més, les persones amb major capital humà són les que més es beneficien de tenir altres persones amb gran capital humà prop, per la qual cosa qualsevol avanç en aquest sentit sol tenir efectes multiplicadors importants.

«CALDRIA POSAR FI A LA DUALITAT DEL MERCAT LABORAL MITJANÇANT UN CONTRACTE ÚNIC. ÉS NECESSARI OFERIR ALS JOVES PERSPECTIVES MILLORS QUE LA SUCCESSION DE CONTRACTES TEMPORALS»

CRUZ SIERRA

Periodista econòmic, director de *Valencia Plaza*

